

توسعه اقتصادی کشت گیاهان دارویی در اراضی شرکت‌های تعاونی شهرستان کاشان با رویکرد تغییر اقلیم

احمد سلیمانی پورا^{۱*}، مسعود اسماعیلی شریف^۲، علیرضا دهقانی^۳ و علیرضا تیغ ساز^۴

۱- رئیس بخش تحقیقات اقتصادی، اجتماعی و ترویجی مرکز تحقیقات آموزش کشاورزی و منابع طبیعی اصفهان
(a.soleymaniour@areeo.ac.ir)

۲- استادیار پژوهش بخش تحقیقات منابع طبیعی، مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان اصفهان

۳- رئیس بخش تحقیقات آب و خاک مرکز تحقیقات آموزش کشاورزی و منابع طبیعی اصفهان

۴- معاون تعاون اداره کل تعاون کارفرما اجتماعی استان اصفهان

چکیده

شرکت‌های تعاونی مورد بررسی در منطقه کاشان، به‌عنوان یکی از مناطق کویری و کم‌آب، در استان اصفهان واقع شده‌اند. مشکلات مربوط به شرایط اقلیمی و ادا فیزیکی موجب کاهش سودآوری و علاقه این شرکت‌ها به کشت گیاهان دارویی مناسب و افزایش بهره‌وری آب و زمین در اراضی زراعی فوق شده است. براین اساس تحقیق حاضر، به امکان‌سنجی ورود گیاهان دارویی به الگوی کشت شهرستان کاشان با رویکرد اقتصادی پرداخته است. در اجرای این پژوهش از دو روش تلفیقی اسنادی و پیمایشی استفاده شد. بدین منظور پرسشنامه‌ای جهت گردآوری داده‌ها تهیه گردید. روایی محتوایی پرسشنامه با کسب نظرات متخصصان و اعمال اصلاحات لازم به دست آمد. در بازدیدهای میدانی، ضمن تکمیل پرسشنامه‌ها، تاریخ شروع و خاتمه دوره رشد محصولات زراعی کاشته شده سال جاری ثبت و از آب و خاک مزارع نمونه برداری شد. سپس با تکمیل پرسشنامه‌ها و استفاده از نرم‌افزار SPSS نسبت به محاسبه هزینه و درآمد و ارزش حال خالص و مقایسه الگوی بهینه پیشنهادی با وضع موجود اقتصادی‌ترین وضعیت ارائه شد. شرکت‌های تعاونی مورد مطالعه در مناطق مختلف با اقلیم نیمه خشک متوسط، نیمه خشک شدید تا خشک واقع شده‌اند. وضعیت خاک از نظر pH و شوری به جز شرکت‌های تعاونی اتحاد کاشان و گلستان مهرآب شیرین در بقیه شرکت‌ها محدودیتی نداشت. طبق محاسبات انجام شده، در صورت کاشت گیاهان کم‌آبی زعفران و کنجد (به ترتیب به وسعت چهار و دو هکتار) در اراضی کاهش کاشت گندم و حذف کاشت گیاهان جالیزی و سبزی - صیفی، ضمن ۱۱۱۱۷ مترمکعب صرفه جویی در مصرف آب، درآمد خالص شرکت تعاونی زراعی سادات کاشان ۲۸۲۲۸ هزار ریال افزایش می‌یابد. در سایر شرکت‌های تعاونی نیز پیش‌بینی می‌شود با کشت گونه‌های دارویی مناسب و محاسبه هزینه‌ها و درآمد ناخالص هر محصول، به جای محصولات آب‌بر، در مصرف آب صرفه جویی شده و درآمد خالص افزایش یابد.

واژه‌های کلیدی: الگوی کشت، توسعه اقتصادی، وزارت تعاون، شرکت تعاونی، گیاهان دارویی، کاشان